

Tollauskokeessa Ruotsissa

Novascotiannoutajat ry järjesti viime kesänä tollauskoulutuksen, johon innostuin lähtemään koirani kanssa. Tollauskokeet ovat perusidealtaan tuttuja ja olen NO-MEa harrastanut koirani kanssa. Ihan hirveästi lajit eivät toisistaan eroa. Koulutukseen kuului Riikka Pöyhösen pitämä webinaari ja sitten maastotreenit Salossa.

Maastotreeneissä Riikka rohkaisi lähtemään kokeeseen vaikka heti. Siitä se ajatus sitten lähti.

Olin itse ajatellut, että menisin vasta seuraavana vuonna eli tänä vuonna kokeilemaan, mutta kun Heidi Savander ehdotti reissua Ännabodaan, joka sijaitsee noin kahden ja puolen tunnin ajomatkan päässä Tukholman satamasta niin ajattelin, että mikä ettei. Koe oli kaksipäiväinen, mutta päätimme ilmoittautua vain lauantailla.

Tollauskokeet ovat Ruotsissa kovin suosittuja, joten oli myös onnea matkassa, että mahduin koirani kanssa kokeeseen. Onneksi ruotsalaiset ottavat hyvin ulkomaiset starttaajat huomioon eikä ollut ongelma, vaikka ei heti aamusta päästy paikalle. Meidän starttinumeromme oli 6 ja muistaakseni toinen koirakko oli työskentelemässä, kun ehdittiin paikalle. Ilmoittautumisen jälkeen menimme katsomaan yhden koiran suoritusta.

Ruotsalaiset taas huomioivat meidät hienosti ja pääsin ihan eturiviin katsomaan, jotta näin hyvin, mitä kokeessa tapahtuu. Koepaikka oli hienolla alueella, jossa oli hyvin tilaa lenkkeillä ja uittaa koiraa ennen koetta.

Sitten olikin jo meidän vuoromme startata. Kokeessa oli tuomariharjoittelija Norjasta vetämässä kokeen läpi. Oma ruotsintaitoni oli hieman ruosteessa, joten puhuimme englantia keskenämme. Koe alkoi hiipimisellä vapaana näkösuojaan. Hiipiminen on seuraamista kyykyssä ja hiljaa hiipien. Näkösuojassa ollaan koiran kanssa naamatusten, ohjaaja selkä veteen päin. Koiran pitää olla rauhasa ja sitten tuomari ohjeistaa tollausmäärät. Ensimmäinen tollaus ja suunnat sai päättää itse. Itse käytän mi-

nidameja tollausheitoissa. Ne lentävät tarpeeksi hyvin, mutta eivät kieri kovin kauas. Tollausosiossa koira ei saa mennä veteen eli sen verran kannattaa heittoja treenaila, ettei ne veteen asti lennä. Kuuden tollausheiton jälkeen tuli passiivisuusosio, jossa koiran pitää olla rauhasa näkösuojassa. Sen jälkeen oli taas vuorossa tollausta neljän heiton verran. Suunnat sai taas päättää. Tollausheitot ovat siis kohtuulhyityä heittoja rannansuuntaisesti. Koiran kuului lähteä noutamaan ja palauttaessaan liikkua iloisesti, mieluiten häntä heiluen.

Tollauksen jälkeen tuli kaksi ykkösmerkeerausta, josta ensimmäisen heiton piti ohjaajan katsoa näkösuojasta kyykystä. Se hieman jännitti, miten koira pysyy paikallaan, kun aina olemme treenanneet suomalaisen tyyliin niin, että koira istuu vieressäni minun seisoessani. Onneksi se pysyi hyvin paikallaan. Kun koira lähti noutoon, sai ohjaaja nousta pois näkösuojasta. Sitten vielä toinen merkeeraus, jonka heitto tuli samasta paikasta, mutta putoamispaikka vaihtui. Kun molemmat sorsat

olivat hallussa, jatkoimme hakuruutuun. Hakuruudussa oli viisi riistaa, joista neljä piti tuoda. Hakuruutu oli hieman pienempi kuin Suomessa. Maasto oli suomaastoa, joten ei mitenkään helpoin. Ruotsissa tuomari haluaa nähdä koiran käytöksen ruudussa, joten siksi maastot ovat avoimempia kuin Suomessa.

Viimeisenä tehtävänä oli maamarkkeeraus. Riistana kokeessa oli kaikissa tehtävissä sorsa. Tämä tulee ihan säännöistä eli nybörjarklass-luokassa on riistana aina sorsalintu.

Kokeen päätyttyä kaikille osallistujille taputettiin tuloksesta riippumatta ja muutenkin tunnelma kokeessa oli korkealla. Meillekin tuli monet sanomaan, että hienosti meni.

Lopuksi jokainen osallistuja sai vuoronsa päätyttyä tuomarilta suullisen palautteen. Tuomarit pyrkivät tuomaan positiivisia asioita ja kehityskohtia eivätkä listaamaan virheitä, jotka veivät pisteitä. Meillä hyvää oli muun muassa hiipiminen ja tollaus. Kehityskohtia olivat ylösotot eli toivoivat nopeampia nostoja, eli kun koira löytää riistan niin ylös ja palautukseen.

Suoritus kokonaisuutena oikeutti kolmannen palkintoon. Olemme ihan tyytyväisiä, kun hyvin pienellä treenillä lähdimme kokeeseen ja tavoitteena oli uskaltaa startata. Toivottavasti tänä vuonna päästään uudestaan ja muutkin suomalaiset uskaltautuvat lähtemään katsomaan ja kokemaan tollauskokeet Ruotsissa. Jos tulee kysyttävää niin minuun voi olla yhteydessä asian tiimoilta.

Iloisia treenihetkiä kaikille!

**Noora Lintula
ja Andi**

Tolling-metsästyskokeessa Ruotsissa

Kesällä 2023 Suomen Salossa järjestetystä tollauskoulutuksesta inspiroituneena päätin lähteä tolling-metsästyskokeeseen (tollingjaktprov, lyhenne TJP) Ruotsiin jo samana syksynä. Sitä ennen olin suuresti ihmetellyt ja ihaillut suuria osallistujamääriä ruotsalaisten kokeissa. Mitä ihmettä he tekevät, kun saavat vuodessa 500 koestarttia tolling-metsästyskokeissa? Pakkohan se oli päästä näkemään ja kokemaan – monen vuoden tauon jälkeen.

Tolling-metsästyskoe ei lajina suinkaan tuntematon minulle ollut, sillä olen käynyt useita kertoja Ruotsin Tollarspecialenissa, muun muassa silloin kuin ensimmäinen epävirallinen TJP järjestettiin 1990-luvun lopulla. Edellisestä vierailusta oli kuitenkin jo pitkä aika.

Illokseni sain tähän hankkeeseen eli reisuun mukaan myös Lintulan Nooran, joka oli innokas jakamaan matkakuluja ja nauttimaan huippuseurasta. Tai no... ainakin seurasta. Koska oma äidinkieleni on ruotsi, ei kieliongelmaa olisi odotettavissa, mutta hyvin olisi pärjätty ilmankin, sillä käytännössä kaikki puhuivat englantia. Laivamatkat varattiin syyskuulle.

TOLLING (suom. tollaus) tarkoittaa novascotiannoutajan (engl. Nova Scotia Duck Tolling Retriever) alkuperäistä käyttötarkoitusta: vesilintujen houkuttelemista vedessä ampumaetäisyydelle. Lintujen houkuttelemisen tapahtuu koiran ohjaajan ollessa piilossa heitellen koiralle lyhyitä noutoja rannalla sivusuuntiin. Koiran leikkisä olemus herättää lintujen mielenkiinnon ja ne uivat lähemmäs ja ampumaetäisyydelle.

Tolling-metsästyskokeiden tarkoitus on vaalia näitä ominaisuuksia rodussamme, eli ylläpitää sitä mihin rotu on jalostettu sekä testata koirien metsästysominaisuuksia. Kokeiden tuloksia pidetään arvokkaana jalostusaineistona. Tolling-metsästyskokeet ovat maailmassa ainutlaatuisia ja ne ovat sallittuja ainoastaan tollereille. Virallisista tolling-metsästyskokeista järjestetään Ruotsin lisäksi Tanskassa, Norjassa, Saksassa, Belgiassa ja Hollannissa.

Ei muuta kuin ilmoittautumaan!

Jotta ulkomaalaisen koiran voi ilmoittaa kokeeseen Ruotsissa, se pitää ensin lisätä Ruotsin Kenneliiton tietokantaan. Ohje tähän löytyi kätevästi englanniksi Svenska Kennelklubbenin (SKK) sivuilta. Tämän lähettämällä kopion/kuvan koiran rekisteritodistuksesta sähköpostitse. Kuittaus vastaanotetuista tiedoista tuli muutama päivän kuluttua.

Kokeeseen ilmoittautumisen tein silloisen järjestelmän kautta, eli Svenska Spaniel- och Retrieverklubbenin (SSRK) koesisivuston kautta, johon ensin rekisteröidyin ja lisäsin koirani. Ajoissa kannatti olla sillä aivan yksinkertaisesti tämä ei sujunut, mutta onnistui lopulta. Tänä vuonna eli keväällä 2024 ilmoittautumiset tehdään aivan uuden sivuston kautta, SKK Start. SKK Start-ohjelman kautta tehdään oikeastaan kaikki ilmoittautumisesta ja maksusta alkaen, ja sinne tulee näkyviin myös tulokset. SKK Start on koirien omistajille, yhdistyksille sekä tuomareille. Tuomarin antama arvostelu kirjoitetaan koepaikalla suoraan SKK Startiin. Ohjelmassa tapahtuu automaattinen koepaikkojen arvonta ja sinne tulevat myös koekirjeet sekä lähtölistat. SKK Startin kautta tapahtuu ilmoittautumisten maksuliikenne ja sovellus toimii myös offline-tilassa vaikka koepaikalla ei olisi kenttää. Tiedot päivittyvät heti kun on nettiyhteys. Varsin kätevän oloinen siis!

Tolling-kokeissa ensimmäistä kertaa starttaava koira aloittaa aina alokaslukasta, vaikka sillä olisi tuloksia Ruotsin tai toisen maan ylemmistä luokista NOME-B tai WT-kokeista. Taipumuskokeen tyyppistä tasokoetta ei Ruotsissa ole. Siispä ilmoitin koirani alokaslukkaan, jossa oli kahdeksan paikkaa alokaslukassa kumpanakin päivänä kaksipäiväisessä kokeessa. Koepaikakakunnan valinta tapahtui kartasta katsomalla, sillä kriteerinä oli että koepaikkaan on enintään noin kahden tunnin ajomatka, jotta ehtisimme takaisin kohti Suomea saman päivän iltalaivalla. Näin matka olisi kustannustehokkain, eikä tarvittaisi yöpymistä Ruotsissa. Työt kun rajoittivat tätäkin huvia.

Kun ilmoittautumispäivä oli mennyt umpeen, oli ilmoittautuneita 16 joten tiesimme että emme ehkä saa koepaikkaa. Koepaikat arvotaan ja etusijalla ovat automaattisesti tolling-kokeissa työskennelleet eli talkoilijat. Jälleen kerran piti ihmetellä suurta määrää ilmoittautuneita! Koetta edeltävällä viikolla saimme tietää, että Nooralle ja Andille (Evensin Tintin) oli arvonnassa suotu koepaikka, mutta Ukolle ja minulle ei. Olimme Ukon (Ukko vom Lech-Toller Nest) kanssa vasta kolmannella varasijalla, joten olisi aika epätodennäköistä että pääsisimme kokeeseen. Lähdimme kuitenkin mukaan, sillä olihan koiralla vaaditut loislääkitykset ja itselläni kuitenkin vapaata. Mukaan lähti myös 10-vuotias kuopukseni. Päätin tehdä jutun lehteen eli kilpailijan rooli vaihtui toimittajan rooliin.

Matkaan!

Lähdimme Vikingin laivalla Turusta perjantaina iltakahdeksalta ja Tukholmaan saavuimme lauantaina aamulla klo 7 maissa. Laivamatkojen hinnaksi tuli yhteensä hiukan alle 200 euroa henkilöauto ja lemmikkihytti mukaan lukien, ilman aterioita. Koirat käytimme illalla ja aamulla laivan ulkokannen pissatuspisteellä, joka oli haiseva pieni tekonurmikehikko jonka keskellä oli tolppa. Koirienkaan mielestä paikka ei ollut erityisen houkutteleva, joten olivat tyytyväisiä kun pääsivät maissa ulkoilemaan. Olimme jo etukäteen varmistaneet, että meidän saapumisemme koepaikalle hyväksyttäisiin, vaikka emme aivan ehtisi kokeen ilmoitettuun aloitusajkaan klo 8. Taisimme saapua noin 8.30, sillä koirat piti ulkoiluttaa hyvin matkalla. Koepaikka löytyi helposti ja sää oli mukavan aurinkoinen ja raikas runsaiden sateiden jälkeen.

Parkkialue oli näppärästi aivan koepaikan vieressä, joten Noora pääsi ripeästi ilmoittautumaan. Meidät toivotettiin lämpimästi tervetulleiksi ja vastaanotto oli varsin ystävällistä ja innostunutta, kun kerroimme olevamme Suomesta. Ennen Nooran ja Andin starttia kerkesimme hyvin katsomaan useamman alokaslukaa suoritukseen, mikä hyvin avasi meille kokeen kulua ja tehtäviä. Koepaikalla yleisö pääsi

Tuomarikokelas, alokasluokan palkinnon saaneet sekä tuomari.

melko lähelle katsomaan. Sain erityislupan päästä kuvaamaan suorituksia vielä muuta yleisöä lähemmäs. Kuvasin myös muutamia muitakin suorituksia, myös voittajaluokassa, joka oli iltapäivällä. Seuraavana päivänä oli alokasluokka sekä avoin luokka. Koska koe oli kaksipäiväinen, oli alokasluokkaan mahdollista ilmoittautua molempiin päiviin.

Koepaikka oli varuskunta-aluetta ja pienen järven rannalla. Maasto oli melko peitteistä ja hakualue oli suotilkku, jota ympäröi metsä ja pieni kallio. Rannan edessä, noin 20 metriä alokasluokan piilosta, oli pieni saari josta osa markkeerauksista heitettiin. Näin suomalaisnäkökulmasta alokasluokan hakualue näytti aika pieneltä, kooltaan se oli arviolta enintään 50 x 50 metriä, mutta suo oli paikoin upottavaa ja varsin raskasta koirien tarpoa, joten eteneminen suolla oli hidasta. Hakualue oli voittajaluokassa sama, mutta laajempaa niin, että osa linnuista oli metsän puolella sekä kallion takana.

Kokeessa oli norjalainen tuomarikokelas arvostelemassa. Kokeen alussa hän kysyi, oliko ohjaaja ensimmäistä kertaa kokeessa, ja jos näin oli, selostettiin hieman yksityiskohtaisemmin kokeen kulku. Ohjaaja saa aina myös kysyä tuomarilta ohjeita. Alokasluokan kokeen tehtävistä voitte lukea tarkan kertomuksen Noora Lintulan kirjoittamassa artikkelissa tässä samassa lehdessä.

Kokeen sisältö

Alle olen koonnut kääntämäni otteet tolling-metsästyskokeen säännöistä, missä on selitettynä kunkin luokan sisältö pääpiirteittäin. Luokat ovat alokasluokka, avoin luokka, voittajaluokka sekä käytännön metsästyskoe. Palkinnot ovat Excellent (entinen 1. palkinto), Very Good (ent. 2. palkinto) sekä Good (ent. 3. palkinto). Koira voidaan jättää palkitsematta (arvosanalla Not Sufficient) esimerkiksi hylkäävän virheen takia. Osallistuakseen alokasluokkaan koiran tulee olla täyttänyt 12 kk. Alokasluokan Excellent-palkinto oikeut-

taa avoimeen luokkaan ja avoimen luokan kaksi Excellent-palkintoa oikeuttavat voittajaluokkaan. Muun maan virallisen tolling-metsästyskokeen tulos pätee Ruotsissakin. Kuitenkin kokeen säännöt ja tehtävät hieman poikkevat eri maiden välillä. Esimerkiksi Tanskassa ja Saksassa on sekä damikokeita että riistakokeita. Ruotsin kokeet ovat toistaiseksi aina sorsalinnuilla.

Alokasluokka, Nybörjarklass (NKL):

- vähintään kuusi noutotilannetta, joista vähintään kaksi vedessä uimasyvytydessä ja melko avoimessa vedessä
- vähintään kolme laukausta
- arvostellaan hiipiminen, tolling-työskentely (johon sisältyy passiivisuus eli rauhasa oleminen), markkeeraus, yhteistyö sekä hakutyö

Avoin luokka, Öppen klass (ÖKL):

- koealueen on oltava verrattavissa vaikeaan metsästysmaastoon vesialueiden osalta
- vähintään yhdeksän noutotilannetta,

joista vähintään neljä vedessä ja näistä vähintään kahden on oltava uimasyvydessä - vähintään neljä laukausta
- arvostellaan hiipiminen, tolling-työskentely (mukaan lukien passiivisuus), markkeeraus, yhteistyökyky, ohjaus sekä haku

Voittajaluokka, Elitklass (EKL):

- järjestetään kuten avoin luokka, mutta vaikeutettuna. Sopivia vaikeustason lisäyksiä ovat siirtyminen eri piilojen välillä, häiriöt (esim. laukaukset) tolling-työskentelyn aikana, vaativampi maasto, vaativammat markkeeraus- ja ohjaustehtävät, sekä sokkotehtävät

Käytännön metsästyskoe, Praktiskt jaktprov

- voidaan suorittaa jo koirakon saavutettua yksi EKL1-palkinto, ykköstuloksia tarvitaan kuitenkin kaksi tolling-metsästyskoevalion eli käyttövalion arvon saavuttamiseksi
- arvioidaan koiran kyky menestyksekkäästi houkuttaa vesilintuja, nouto-ominaisuu-

det sekä ja riistan käsittely

- käytännön metsästyskoe järjestetään aidon tolling-metsästyksen tavoin, jossa metsästäjä yhdessä koiran kanssa hiipii rannan piiloon, ja koiran työskentelyn avulla houkuttelee vedessä olevat linnut ampumaetäisyydelle. Laukauksia ammutaan ja pudotettu riista noudetaan. Käytännön metsästyskokeessa myös tuomari voi toimia ampujana. Käytännön metsästyskokeessa koiran ohjaajalla, kuten kaikilla muilla jahtiin osallistuvilla, tulee olla voimassa oleva metsästyskortti. Kokeen aikana koirakon tulee suorittaa vähintään kaksi menestyksekkästä houkuttelua (tolling) ampumaetäisyydelle sekä vähintään yksi lämpimän riistan nouto.

Kokeen aikana arvostellaan myös koiran passiivisuus, mikä on tärkeä osa tollaus-työtä. Tollausosioiden väliin tulee taukoja, joiden aikana ei tehdä mitään. Tämä vastaa metsästystilannetta, jossa linnut lähtevät uimaan kohti rantaa ja tarkkaillaan niiden etenemistä. Koiran pienestä ääntelystä

tä suoritusta ei hylätä, mutta ääntely ei saa olla häiritsevää ja se huomioidaan palkintosijassa.

Suomessa Novascotiannoutajat r.y. on perustanut tollaustyöryhmän, jonka tarkoituksena on lisätä tietoutta lajista ja kiinnostusta siihen, järjestää lajikoulutuksia sekä edistää tolling-metsästyskokeen virallistamista Suomessa. Kannattaa seurata yhdistyksen somea sekä kotisivuja tuleviin tapahtumiin liittyen. Tervetuloa mukaan!

Seuraavassa Tollerissa lisää juttua tolling-metsästyskokeista!

Heidi Savander

heidi.savander@gmail.com

Tollaustyöryhmä

Yhdistyksen tollaustyöryhmä kokoontui 12.5. etänä keskustelemaan laivoille ja suunnitelmista koskien tollereiden omaa koemuotoa tolling-metsästyskoetta Suomessa.

